

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0512U000588

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-07-2012

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Меженський Володимир Миколайович

2. Mezhen'skyj Volodymyr Mykolajovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-06-2012

Спеціальність за освітою: 7.070402

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: 03041, м. Київ-41, вул. Героїв Оборони, 15

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет міністрів

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.366.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Артемівська дослідна станція розсадництва Інституту садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00413297

Місцезнаходження: 84571, Україна, Донецька обл., Бахмутий р-н, с. Опитне, вул. Київська, 1

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет міністрів

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Наукові основи формування колекції та удосконалення методів добору нетрадиційних плодкових і декоративних культур
2. The scientific principles on a formation of the collection and improvement of plant breeding methods of both rare fruit and ornamental crops

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: інтродукція нових форм у генетичні ресурси, селекція садових культур, встановлення господарсько-біологічних особливостей в умовах південної частині Сходу України та наукові основи формування колекції й удосконалення методів добору. Мета: формування колекції нетрадиційних плодкових і декоративних культур на основі розширення і вивчення генофонду та удосконалення методів добору. Методи: загально-наукові, польові, лабораторні, генетико-статистичні. Новизна: теоретично узагальнено та вирішено важливу проблему з розробки наукових основ формування колекції нетрадиційних плодкових і декоративних культур; сформовано колекцію з 316 видів, підвидів, різновидностей і гібридів та 730 сортів і

добірних форм з 61 роду 14 родин, яка має важливе значення для селекції і сільськогосподарського виробництва; уперше в південній частині Сходу України інтродуковано і досліджено 156 нових таксонів видового і підвидового рівня 41 роду; створено нотородовий гібрид хеномелесу з грушею *Pyromeles*; описано 3 нових міжродових гібриди: *Cydolus rudenkoana*, *Pyralus kursakovii*, *Sorbaronia kovalevii*; з'ясовано біологічні та морфологічні особливості інтродукованих видів і гібридів; удосконалено класифікацію плодових рослин; доведено можливість розширення сортименту плодових і декора-тивних культур за рахунок видів родин актинідієві, агрусові, адоксові, анонові, барбарисові, березові, деренові, ебенові, жимолостеві, жостерові, лимонникові, маслинкові, шипшинові, шовковицеві; у рослин 87 видів визначено біохімічний склад плодів і рівень мінливості вмісту сухих речовин, цукрів, органічних кислот, аскорбінової кислоти; удосконалено методи селекції хеномелесу, обліпихи, глоду, якими створено перші вітчизняні сорти цих культур.

Результати: розроблено методику формування, вивчення та збереження генетичних ресурсів нетрадиційних плодових і декоративних деревних культур; сформовано колекцію і розширено генетичне різноманіття; добрано зразки за цінними господарськими ознаками; створено сорти нових плодових культур. Ступінь впровадження: одержано авторські свідоцтва на сорти рослин - глоду Збігнев (№ 04246), Людмил (№ 04247), Шаміль (№ 04248), дерену Билда (№ 04253), обліпихи Солодка жінка (№ 01190), хеномелесу Калиф (№ 04249), Николай (№ 04250), Ніна (№ 04251), Ніка (№ 04252). Нові сорти передано для розширення їхніх генофондів та використання у подальшій селекції до Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка, Ботанічного саду ім. акад. О.В.Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Нікітського ботанічного саду - Національного наукового центру, Ботанічного саду Львівського Національного університету ім. Івана Франка, Національного дендрологічного парку "Софіївка. Результати досліджень упроваджено в науково-виробничому підприємстві "Біофлора", фермерському госпо-дарстві "Чайка Плюс". Сфера впровадження: наукові установи НАН і НААН України, сільськогосподарські підприємства усіх форм власності АПК України.

2. Object of research: introduction of the new forms in genetic resources, breeding of orchard crops, study of economy-biological features under conditions of a southern part of East of Ukraine and scientific bases of collection formation and improvement of breeding methods. Purpose: collection formation of the non-traditional fruit and ornamental crops on the basis of expansion and study gene-pool, and improvement of breeding methods. Methods: scientific, field, laboratory, genetic and statistical. Novelty: the important problem of development of scientific bases of the non-traditional fruit and ornamental crops collection theoretically generalized and decided; the collection from 316 species, subspecies, varieties and hybrids, including 730 cultivars and promising selects of 61 genera 14 families, which has importance for breeding and agriculture has been created; for the first time in a southern part of East of Ukraine 156 new species and subspecies level taxa of 41 genera introduced and investigated; nothogeneric hybrid of Japanese Quince with pear x*Pyromeles* has been created; 3 new intergeneric hybrids: x*Cydolus rudenkoana*, x*Pyralus kursakovii*, x*Sorbaronia kovalevii* have been described; the biological and morphological of features introduced cultivars and hybrids have been investigated; the classification of fruit plants has been advanced; opportunity of expansion of assortment both fruit and ornamental crops by expense of species of Actinidiaceae, Adoxaceae, Annonaceae, Berberidaceae, Betulaceae, Caprifoliaceae, Cornaceae, Ebenaceae, Elaeagnaceae, Grossulariaceae, Moraceae, Rhamnaceae, Rosaceae, and Schisandraceae has been proved; the biochemical structure of fruits and level of variability of the contents of dry substances, sugars, organic acids, an ascorbic acid of 87 species determined; the breeding methods of Japanese Quince, sea buckthorn, hawthorn are advanced and first domestic cultivars of these cultures have been created. Results: the methods of formation, study and preservation of genetic resources traditional fruit crops and ornamental wood plant has been developed; the collection have been extended and genetic variety have been generated; samples with valuable economic attributes have been selected; the new cultivars of fruit crops have been created. Application of the achievements of science: the authors certificates on plant cultivars of hawthorn Zbigniew, Ljudmyl, Shamil, cornelian-cherry Bylda, sea buckthorn Solodka Zhinka, Japanese Quince Kalif, Nikolaj, Nina, Nika have been хеномелеса Калиф, Николай, Ніна, Ніка are took out. The new cultivars are passed for expansion gene-pool and use in the further breeding in the M.M.Hryshko National Botanical Garden, O.V.Fomin Botanical Garden of the Taras Shevchenko Kiev National University, Nikita Botanical Garden - National Scientific Centre, Ivan Franko Lviv Botanical Garden,

National Dendrological Park "Sofiivka". The results of researches are introduced in scientific production firm "Bioflora", farmer farm "Chaika Plus". Fields of application: scientific establishments of the National Academy Sciences of Ukraine and National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, agricultural enterprises of all patterns of ownership agrarian-industrial complex of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клименко Світлана Валентинівна
2. Klymenko Svitlana Valentynivna

Кваліфікація: к.б.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вировець Вячеслава Гаврилович
2. Вировець Вячеслава Гаврилович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шелепов Володимир Васильович

2. Шелепов Володимир Васильович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шоферістов Євген Петрович

2. Шоферістов Євген Петрович

Кваліфікація: д.б.н., 06.01.05, 03.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кириченко Віктор Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кириченко Віктор Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.